

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta vuonna 1991 annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että yksityisen työnantajan kaansaneläkemaksua alennetaan edelleen työllisyyden tukemiseksi vuoden 1991 lokaan alusta vuoden 1991 loppuun yhdellä prosenttiyksiköllä.

Yhden prosenttiyksikön kansaneläkemaksun alennus keventää yritysten maksurasitusta noin 420 miljoonalla markalla. Kansaneläkelaitok-

sen tulot vähenevät samalla markkamäärällä. Valtio tulee suorittamaan kansaneläkerahastoon kansaneläkelain 59 §:n perusteella valtion takuusuorituksena noin 140 miljoonaa markkaa.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 päivänä maaliskuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kansaneläkelain 3 §:n 2 momentin (956/72 ja 307/82) mukaan työnantajan kansaneläkemaksua peritään liiketoiminnan pääomavaltaisuudesta riippuen joko 4,25, 4,75 tai 5,25 prosenttia työntekijälle suoritettuna ennakoperinnän alaisen palkan määrästä. Kansaneläkemaksun suuruudesta on kuitenkin viime vuosina säädetty yksivuotisilla laeilla, joiden mukaan maksua on peritty joko suurempana tai pienempänä kuin kansaneläkelain 3 §:n 2 momentissa on säädetty.

Kansaneläkemaksuluokan määräytymiseen liittyvää säännönmukaisten poistojen rajaa korotettiin 200 000 markasta 300 000 markkaan vuoden 1987 alusta (1040/86).

Vuodelta 1990 suoritettava työnantajan kansaneläkemaksu vahvistettiin (1246/89) yksityiselle työnantajalle 3,40, 4,45 tai 5,05 prosentiksi palkoista sekä julkiselle sektorille: valtiolle, kunnalliselle liikelaitokselle, Ahvenanmaan

maakunnalle, kunnalle ja kuntainliitolle, seurakunnalle ja muille niihin rinnastettaville yhtymille 3,95 prosentiksi palkoista. Valtion liikelaitoksista annetun lain (627/87) mukaisia liikelaitoksia on niiden taloudellisten toimintaperiaatteiden vuoksi pidetty kilpailuasemaltaan yksityisen yritystoiminnan piiriin kuuluvina vuodesta 1988 lukien kansaneläkemaksun suuruutta määrättäessä.

Kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 30 päivänä marraskuuta 1990 annetun lain (1024/90) 3 §:n mukaan oli tarkoitus, että yksityisen sektorin työnantajalta sekä sellaiselta valtion liikelaitokselta, johon sovelletaan valtion liikelaitoksista annettua lakia, perittäisiin vuonna 1991 kansaneläkemaksua ensimmäiseltä puolelta vuodelta yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 3,40, 4,45 tai 5,05 prosenttia ennakoperinnän alaisen palkan määrästä. Maksun suuruus säädettiin 1 päivästä heinäkuuta 1991 lukien 3,15, 4,45 tai 5,05 prosentiksi.

Valtion ja sen muun laitoksen kuin edellä mainitun liikelaitoksen, Ahvenanmaan maakunnan, kunnallisen liikelaitoksen, kunnan ja kuntainliiton, evankelis-luterilaisen kirkon, sen seurakunnan ja seurakuntainliiton sekä ortodoksien kirkkokunnan ja sen seurakunnan kansaneläkemaksu on kaikilla sama eli 3,95 prosenttia palkoista. Laki (1024/90) liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1991.

Yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta vuonna 1991 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1364/90) 1 §:n mukaan kansaneläkemaksua alennettiin 1 prosenttiyksiköllä alkuvuodesta 1991 syyskuun loppuun 1991. Tämän mukaisesti vuonna 1991 yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun suuruus on yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 2,40, 3,45 tai 4,05 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä aikana. Heinäkuun alusta syyskuun loppuun 1991 maksu peritään 2,15, 3,45 tai 4,05 prosentin suuruisena ja 1 päivästä lokakuuta 1991 lukien kansaneläkemaksu on 3,15, 4,45 tai 5,05 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

Taloudelliset näkymät yritysten kilpailukyvyn suhteen ovat heikkenemässä ennakoitua pitemmän ajan. Sen vuoksi olisi työllisyyden tukemiseksi yksityisen työnantajan kansaneläkemaksua alennettava jo aiemmin tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotetun lisäksi yhdellä prosenttiyksiköllä myös loppuvuoden 1991 ajaksi.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun suuruus olisi yrityksen pääomavaltaisuudesta riippuen 2,40, 3,45 tai 4,05 prosenttia ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä

aikana. Heinäkuun alusta joulukuun loppuun 1991 maksu perittäisiin 2,15, 3,45 tai 4,05 prosentin suuruisena ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun aleneminen yhdellä prosenttiyksiköllä keventää yritysten maksurasitusta noin 420 miljoonalla markalla. Kansaneläkelaitoksen tulot vähenevät samalla määrällä. Valtion suorittama kansaneläkelain 59 §:n mukainen valtion takuusuus lisääntyy vuonna 1991 noin 140 miljoonalla markalla.

3. Säättämisjärjestys

Työnantajan kansaneläkemaksun määrästä annettavassa laissa maksujen määrät on vuodelta 1991 osittain esitetty vahvistettaviksi alemman tasoisina jo säädetystä poiketen. Sen vuoksi laki on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisesti tavallista lakia koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Verotuksen viivästymisen vuoksi tarkemmat säännökset maksun määräytymisestä olisi tarvittaessa annettava asetuksella.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 15 päivänä maaliskuuta 1991.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta vuonna 1991 annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan yksityisen työnantajan kansaneläkemaksun poikkeuksellisesta alentamisesta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1364/90) 1 § seuraavasti:

1 §

Poiketen siitä, mitä kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta 30 päivänä marraskuuta 1990 annetun lain (1024/90) 3 §:n 2 momentissa on säädetty työnantajan kansaneläkemaksusta, työnantaja suorittaa, niin kuin siitä erikseen säädetään, työnantajan kansaneläkemaksua 2,40 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 30 päivän kesäkuuta 1991 välisenä aikana sekä 2,15 prosenttia 1 päivän heinäkuuta ja 31 päivän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Jos liike-toimintaa harjoittavan valtionverotuksessa verovelvollisen työnantajan viimeksi toimitettua verotusta varten antamassa veroilmoituksessa ilmoittamien, kuluvan käyttöomaisuuden hankintamenoista tekemien säännönmukaisten poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla vähintään 10 ja enintään 30 prosenttia hänen samana verovu-

tena maksamiensa palkkojen määrästä, maksun suuruus on viimeksi toimitettua verotusta seuraavana kalenterivuotena kuitenkin 3,45 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Jos tällaisen työnantajan edellä tarkoitettujen poistojen määrä on ollut suurempi kuin 300 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia maksettujen palkkojen määrästä, on sanottu maksu 4,05 prosenttia 1 päivän tammikuuta ja 31 päivän joulukuuta 1991 välisenä aikana ennakkoperinnän alaisen palkan määrästä. Tarkemmat säännökset maksun määräytymisestä voidaan antaa asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä maaliskuuta 1991.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Mauri Miettinen*

